

Lai ieceres īstenot palīdz gudrība, darbs un savas zemes mīlestība!

Aizvadīts ražens gads, kurā esam strādājuši un domājuši kopā, lai Latvijas lauki kļūtu bagātāki, bet mūsu zemes saimnieki – dzīvesgudrāki, drosmīgāki un uzņēmīgāki. Jaunais, 2013. gads, nāk atkal ar jauniem izaicinājumiem gan katram personīgi, gan valstij kopumā, un īpaši zemkopībai un lauku attīstībai, jo tiks pieņemti izšķiroši lēmumi, kā attīstīsies Latvijas lauku teritorijas turpmākajos septiņos gados.

Vēlu, lai visas labās ieceres izdodas īstenot un pieņemt tādas lēmumus, kas nestu ilgtermiņā kopīgu un līdzsvarotu labumu visiem uzņēmīgajiem lauku cilvēkiem neatkarīgi no viņu saimniecību lieluma un atrašanās vietas! Lai mums izdodas līdzsvarot lauku attīstības atbalsta programmu un panākt, ka visiem ir iespēja izaugsmei!

Augstu amatpersonu runās bieži dzirdam teicienu, ka zeme ir mūsu valsts vienīgais resurss. Prasmīgi saimniekojot, zemi var nodrošināt savu ģimeni. Mācoties un uzkrājot zināšanas, padarīt lauksaimniecisko ražošanu rentablu un tādējādi veicināt savas saimniecības un ģimenes ekonomisko stabilitāti. Taču šim resursam ir vēl cita – nekādās mērvienībās neapreķināma jēga. Tā ir pieķeršanās savai zemei, kas pat grūtākajos brīžos daudziem likusi pieņemt dažkārt riskantus lēmumus, tajā skaitā, sākot saimniekošanu no jauna un atgriežot dzīvīgumu kaut dažiem hektāriem iepriekš pamestajos īpašumos. Ceru, ka, redzot daudzu mūsu lauksaimnieku veiksmes, arī citi uzdrošināsies viņiem sekot, sadarboties un domāt, kā savu sētu, pagastu un valsti padarīt par vietu, no kuras nevis bēg, bet mīlot cenšas to padarīt atkal plaukstošu un cilvēcīgas laimes piepildītu!

Iepriekšējā gadā SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs* (LLKC) turpinājis nostiprināt un paplašināt savu darbību visos Latvijas novados. LLKC darbinieku skaitu papildinājuši uzņēmējdarbības konsultanti reģionos un lauku attīstības konsultanti novados, ar apmācības un arī finansiālā atbalsta palīdzību tiek veicināta jauniešu iniciatīva uzņēmumu

veidošanā, plašāks un daudzveidīgāks kļuvis saimniecībās ierikoto demonstrējumu klāsts, paplašinājusies semināru un konferenču tematika, uzklaustot lauksaimnieku vēlmes. Tāpēc patīkami, ka iepriekšējā gada nogalē veiktajā aptaujā *Lauku Lapas* un *Zivju Lapas* lasītāji atzinīgi vērtēja iespēju saņemt daudzveidīgu informāciju par LLKC pakalpojumiem. Īpašs prieks par mūsu ilgaicīgajiem un uzticamajiem vairāk nekā 5000 klientiem, kuri nepagrieza muguru LLKC konsultantiem grūtajos krīzes gados, bet gan uzmundrināja un atbalstīja. Mēs to ļoti augstu novērtējam.

Liels paldies arī tiem vairāk nekā 20 000 lauku uzņēmīgajiem cilvēkiem, kuri aktīvi apmeklēja mūsu organizētos izglītojošos pasākumus lauku attīstības, lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības programmās!

Milzīgs prieks par aktīvajiem lauku jauniešiem, kuri nebūjās nākt pie mums ar idejām, un, uzvarot konkursā, saņēma naudas balvas sava pirmā uzņēmuma izveidei. Mūsu labo draugu loks laukos ar katru gadu pieaug, un tas mums dod cerību un spēku jauniem darbiem mūsu kopīgajam mērķim: PADARĪT LATVIJAS LAUKUS APDZĪVOTUS, SAKOPTUS UN LAUKU CILVĒKU DZĪVI – LABĀKU!

Paldies SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs* darbiniekiem un speciālistiem par godprātīgu un nesavtīgu darbu visos Latvijas novados, veidojot mūsu laukus labākus un radot cerību daudziem lauku cilvēkiem, veidojot veiksmīgus uzņēmumus – lielus un mazus! Vēlu mums ražīgu Jauno gadu, esiet aktīvi, gaiši, un viss labais, ko vēlaties, piepildīsies! **LL**

Mārtiņš Cimermanis,

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs* valdes priekšsēdētājs

AKTUALITĀTES

LAD paziņojumi

Vienotā platības maksājuma likme

Lauku atbalsta dienests (LAD) informē, ka saskaņā ar Padomes 2009. gada 19. janvāra Regulas (EK) Nr. 73/2009 123. panta 2. punktu vienotā platības maksājuma atbalsts valstī kārtējā gadā pārsniedz kopējo pieejamo atbalsta apmēru, tāpēc, veicot atbalsta izmaksu, vienotā platības maksājuma 2012. gada atbalsta likmei jāpiemēro samazinājuma koeficients 0,931637. Līdz ar to vienotā platības maksājuma likme 2012. gadā pēc samazinājuma koeficienta piemērošanas ir 55,20 Ls/ha.

Samazinājuma koeficients atbalstam dalībai pārtikas kvalitātes shēmās

LAD informē, ka, pamatojoties uz nepietiekamo finanšu līdzekļu piešķirumu 2012. gada 14. februāra MK noteikumu Nr. 112 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību” 6. nodaļai „Atbalsts dalībai pārtikas kvalitātes shēmās”, tiek piemērots samazinājuma koeficients 0,5728.

ŠAJĀ NUMURĀ:

VALSTS UN ES ATBALSTS

LAD atbildes ..... 3. lpp

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Tūrisma aktivitāšu veicināšana ..... 4. lpp

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

- Izmaiņas NIN piemērošanā ..... 6. lpp
- Jaunais PVN likums ..... 6. lpp.
- VSAOI likums 2013. gadā ..... 12. lpp.
- Grozījumi IIN likumā ..... 13. lpp.
- Jaunumi nodokļi par transportlīdzekļiem ..... 14. lpp.
- LM informācija par izmaiņām sociālajā jomā .... 15. lpp.

KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKA

Aktualitātes COPA/COGECA darba grupās ..... 16. lpp

SIA LLKC INFORMĒ

Kalendārs ar svarīgākajiem datumiem ..... 16. lpp. februāri

☑Atbalsts infrastruktūrai, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu

LAD izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanu Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Lauku attīstības programmas (LAP) pasākumam „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” saskaņā ar MK 2009. gada 14. jūlija noteikumiem Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursa veidā lauku un zivsaimniecības attīstībai” un MK 2008. gada 23. septembra noteikumiem Nr. 792 „Valsts un Eiropas Savienības piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība pasākuma „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” īstenošanai”.

Ceturtās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks 2013. gadā no 8. februāra līdz 11. martam. Pieejamais publiskais finansējums ir Ls 3 000 000 šādā sadalījumā:

- Valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” – Ls 1 400 000,
- pārējie atbalsta pretendenti (fiziskas vai juridiskas personas, pašvaldības) – Ls 1 600 000.

Kārtā projektu iesniegumu īstenošanas beigu datums ir 18 mēneši no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Projekta iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai ir atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

Projektu iesniegumi jāiesniedz LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai LAD Centrālā aparāta Klientu apkalpošanas daļā Rīgā, Republikas laukumā 2, 3. stāvā, 308. kabinetā (tālr. 67027693, 67027684).

☑Atbalsts lauku saimniecību modernizācijai kooperatīviem

LAD izsludina projektu iesniegumu pieņemšanu ELFLA un LAP pasākumam „Lauku saimniecību modernizācija” saskaņā ar MK 2009. gada 14. jūlija noteikumiem Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursa veidā lauku un zivsaimniecības attīstībai” un MK 2010. gada 1. novembra noteikumiem Nr. 1026 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursa veidā pasākumam „Lauku saimniecību modernizācija””.

Trīspadsmitās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām notiks 2013. gadā no 8. februāra līdz 11. martam. Pieejamais publiskais finansējums atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām ir Ls 1 600 000. Iesniegto projektu īstenošanas beigu datums, ja tiek veiktas investīcijas ražošanas pamatlīdzekļu iegādei, ir astoņi mēneši; ja tiek veikta būvniecība un rekonstrukcija – astoņpadsmit mēneši no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Projekta iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai ir atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

Projektu iesniegumi jāiesniedz LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai LAD Centrālajā aparātā Klientu apkalpošanas daļā Rīgā, Republikas laukumā 2, 3. stāvā, 308. kabinetā (tālr. 67027684, 67027693).

LAD informācija

Precizēta valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei

2013. gada 3. janvārī stājās spēkā grozījumi MK 2012. gada 29. maija noteikumos Nr. 381 „Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai”.

Ar grozījumiem

- noteikts papildu atbilstības kritērijs aizņēmējam: zemes platībām jābūt deklarētām vienotā platību maksājuma saņemšanai. Vienlaikus noteikts izņēmuma gadījums, kad aizņēmēja ieņēmumos no lauksaimniecības produktu ražošanas jāiekļauj arī saņemtais Eiropas Savienības atbalsts pasākumā „Agrovide” vai apakšpasākumos „Agrovides maksājumi (izņemot apakšpasākumu „Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana”).
- precizēta arī jaunā lauksaimnieka definīcija šo noteikumu izpratnē;
- saīsināts termiņš, kurā Hipotēku banka sniedz atzinumu par aizdevuma piešķiršanu, no 30 dienām uz trim nedēļām, un arī termiņš no 10 uz 7 darbdienām, kurā valsts akciju sabiedrībai „Lauku attīstības fonds” jāpieņem lēmums par aizdevuma piešķiršanu vai atteikumu;

- papildināti nosacījumi, kādos aizdevumu nepiešķir – zemes iegādei no savstarpēji saistītām personām (aizņēmēja radniekiem līdz trešajai pakāpei vai laulātajam, vai ar aizņēmēju svainībā esošām personām līdz otrajai pakāpei), par ko turpmāk būs uzskatāmas arī personas, kas tieši vai netieši kontrolē vienu otru vai rada kopīgu kredītrisku;
- paredzēta iespēja saņemt aizdevumu zemes iegādei arī tad, ja zemes iegādei nepieciešamais finansējums (ne vairāk kā trīs reizes) pārsniedz iegādājamās zemes neatkarīga vērtētāja izsniegtu iegādājamās zemes novērtējuma vērtību. Šādās situācijās aizdevumu varēs piešķirt, ja aizņēmējs spēs piesaistīt papildu nodrošinājumu. Piesakoties šim atbalsta pasākumam, noteikti jāiepazīstas ar aktualizētajiem MK noteikumiem Nr. 381, kas atrodami mājaslapā www.likumi.lv.

Sagatavots LLKC Lauku attīstības nodaļā pēc ZM informācijas un minētajiem MK noteikumiem

VALSTS UN ES ATBALSTS

LAD atbildes uz lauksaimnieku jautājumiem

Lauku atbalsta dienests (LAD) 2012. gada 19. decembrī rīkoja kārtējo tikšanos ar lauksaimniekiem, lai sniegtu atbildes uz viņu jautājumiem.

PLATĪBU MAKSĀJUMI

☑Kāds ir plānotais laika grafiks atbalsta maksājumu izmaksai?

2013. gadā turpināsim veikt visus maksājumus – gan VPM, gan MLA, gan *Agrovides* maksājumus. Lielākā daļa tiks izmaksāta janvāra un februāra laikā, ja iesniegumos nebūs kļūdas un pārkāpumi.

Atjaunots maksājumu laika grafiks tuvākajās dienās būs pieejams LAD mājaslapas www.lad.gov.lv sadaļā *Tiešie maksājumi/Noderīga informācija*.

☑Vai 2013. gadā būs MLA atbalsts?

2013. gadā ir paredzēti maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas (MLA).

☑Fiziskās kontroles laikā tiek prasīti dokumenti, kas apliecina tiesības apsaimniekot lauksaimniecības zemi. Dokumentus uzrāda, tiek ielikti krustiņi, bet pēc laika atkal tiek pieprasīti šie paši dokumenti. Kāpēc?

Katru šādu gadījumu jāskatās individuāli. Iemesli var būt dažādi:

- vairāki nomas līgumi par vienu un to pašu zemes platību;
- vairāki īpašnieki konkrētajai zemes platībai un viens no īpašniekiem nepiekrīt iznomāt zemi;
- saskaņā ar VZD datiem, iznomātājs nav zemes īpašnieks;
- zemnieks ir uzrādījis zemes grāmatu, bet saskaņā ar VZD datiem klients nav zemes īpašnieks utt.

LAUKU BLOKU KARTES

☑Vai ir obligāti nepieciešams, aizpildot lauku bloku kartes papīra formātā, visus laukus uzzīmēt atbilstošā mērogā, jo no tā jau nemainās reālā situācija dabā? Problēma ir, ka diemžēl elektroniskajā pieteikšanās sistēmā strādāt var tikai daļa zemnieku, jo daudziem nav pieejams interneta pieslēgums.

Jā, lauku bloku kartes ir jāaizpilda maksimāli precīzi, lai, salīdzinot dažādu zemnieku iesniegtās kartes, varētu veikt pārbaudes, vai pieteiktās platības nepārkāpjās. LAD nevar aizbraukt un pārņemt katru lauku dabā, tādēļ ir vajadzīgas kartes, kuras tiek izmantotas kā viens no pārbaudes mehānismiem. Turklāt, kartēs zīmētais palīdz noteikt robežu, pa kuru mērit lauku, ja dabā skaidru robežu starp laukiem nav – tādēļ ir ļoti svarīgi, lai zīmējums būtu maksimāli precīzs.

PROJEKTI

☑Vai LAP ietvaros 2013. gadā plānots izsludināt vēl kādus atbalsta pasākumus?

2013. gadā plānots atvērt jaunas projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas šādos pasākumos:

- 1) „Tūrisma aktivitāšu veicināšana” – no 2013. gada 28. janvāra līdz 2013. gada 28. februārim;
- 2) „Arodapmācības un informācijas pasākumi” – kārtu plānots atvērt februārī;
- 3) „Lauku saimniecību modernizācija” – kārtu plānots izsludināt tuvākajā laikā atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām – Ls 1,6 milj.;
- 4) „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” – kārtu plānots izsludināt tuvākajā laikā šādiem pretendentiem:
  - VSIA ZMNI – Ls 1,4 milj.;
  - Pārējie atbalsta pretendenti (fiziskas vai juridiskas personas, pašvaldības) – Ls 1,6 milj.

☑Kāda ir LAP finanšu apguve šobrīd un vai viss plānotais finansējums tiks apgūts?

LAD kopā ar ZM plāno apgūt visu LAP 2007.–2013. plānošanas perioda finansējumu. 2012. gada 1. decembrī bija apmaksāti 66% no LAP pieejamā finansējuma. Sīkāka informācija par ELFLA finansējuma apguvi pieejama LAD mājaslapā sadaļā *Statistika/Lauku attīstības programmas pasākumi*.

☑Kādi dokumenti manai zemnieku saimniecībai jāiesniedz, ja apstiprinātā projekta lēmumā pasākuma „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” ietvaros rakstīts, ka iesniedzot maksājumu pieprasījumu, jāreģistrējas būvkomersantu reģistrā un jābūt līgumam ar sertificētu darbu veicēju? Kā zināms, z/s nav komersantu netiek reģistrēti būvkomersantu reģistrā. Vai drīkst iesniegt pieprasījumu ar sertificētu darbu veicēju?

Visiem pretendentiem, kas pasākumā „Uzņēmuma radīšana un attīstība” plānojuši iegādāties ekskavatoru būvniecības pakalpojumu sniegšanai, ir jāreģistrējas Būvkomersantu reģistrā saskaņā ar Būvniecības likumu. Izņemot zemnieku saimniecības, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un plāno sniegt vienkāršotus meliorācijas darbus bez būvprojekta. Atbilstoši MK noteikumu Nr. 261 „Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība” nosacījumiem Atbalsta pretendents var nebūt reģistrējies Būvkomersantu reģistrā, bet iesniedz līgumu (darba līgums vai uzņēmuma līgums) ar sertificētu meliorācijas speciālistu.

LAD informācija

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Tūrisma aktivitāšu veicināšana

☑Pieteikšanās atbalstam tūrisma aktivitāšu veicināšanai

LAD izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanu Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Lauku attīstības programmas (LAP) pasākumam „Tūrisma aktivitāšu veicināšana” saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 13.novembra noteikumiem Nr.773 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Tūrisma aktivitāšu veicināšana””.

Projektu iesniegumu pieņemšana 9. kārtai pasākumā „Tūrisma aktivitāšu veicināšana” notiks 2013. gadā no 28. janvāra līdz 28. februārim ar kopējo pieejamo publisko finansējumu:

- aktivitātei, kas saistīta ar lauku tūrismu saistītu tūrisma pakalpojumu mārketinga aktivitāšu īstenošanai, – Ls 200 000 apmērā,
- pārējām aktivitātēm – Ls 3 412 214 apmērā.

Pasākuma projektu īstenošanas beigu datums, ja tiek veiktas investīcijas pamatlīdzekļu iegādei, ir astoņi mēneši, ja tiek veikta būvniecība un rekonstrukcija – astoņpadsmit mēneši no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projektu iesniegumu apstiprināšanu.

Projektu iesniegumi jāiesniedz LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai centrālā aparāta Klientu apkalpošanas daļā (308. kab.), elektroniski (atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu) vai izmantojot Lauku atbalsta dienesta elektronisko pieteikšanās sistēmu (EPS).

Projekta iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai ir atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

☑Pieteikšanās Kredītu fondam

Šī pasākuma ietvaros LAD izsludina pieteikšanos arī uz Kredītu fonda līdzekļu aizdevumiem saskaņā ar 2010. gada 20. jūlija MK noteikumiem Nr. 664 „Kārtība, kādā tiek administrēts un uzraudzīts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai, izveidojot Kredītu fondu”. Kredītu fonda aizdevumi tiek piešķirti pasākuma "Tūrisma aktivitāšu veicināšana" ietvaros ar kopējo publisko finansējumu Ls 484 389 apmērā. Pieteikšanās uz Kredītu fonda aizdevumiem notiks 2013. gadā no 28. janvāra līdz 1. jūnijam vai līdz brīdim, kad tiks rezervēts viss pieejamais Kredītu fonda finansējums, par to publicējot paziņojumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”. Iesniegumi Kredītu fonda līdzekļu saņemšanai jāiesniedz bankās vai krājaizdevu sabiedrībās līdz 2013. gada 1. jūnijam.

☑Jauni MK noteikumi atbalsta saņemšanai tūrisma aktivitāšu veicināšanai

Lai pieteiktos minētajam atbalstam, jāņem vērā, ka 2012. gada 5. decembrī stājās spēkā jauni MK noteikumi Nr. 773 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursa veidā pasākumam „Tūrisma aktivitāšu veicināšana””. Pasākuma mērķis:

- veicināt nelauksaimnieciskās aktivitātes lauku teritorijā, attīstot un pilnveidojot lauku tūrismu un ar tūrismu saistītos pakalpojumus un infrastruktūru;
- ar mārketinga kampaņām veicināt lauku attīstību, lauksaimniecības un lauku tūrisma nozares sadarbību, attīstot un popularizējot lauku tūrisma lauku vidē.

Kādas aktivitātes tiek atbalstītas?

Jau iepriekšējās atbalsta piešķiršanās kārtās atbalstāmās aktivitātes tagad ir precizētas un ir šādas:

- esošo tūristu mītnu (līdz 20 gultavietām visā kompleksā kopumā) rekonstrukcija vai vienkāršota rekonstrukcija un aprikošana (turpmāk – 1. aktivitāte);
- esošo tūristu mītnu ēdināšanas bloka būvniecība vai rekonstrukcija vai vienkāršota rekonstrukcija un aprikošana (turpmāk – 2. aktivitāte);
- esošo kempingu un jaunatnes tūrisma mītnu koplietošanas virtuves, ēdamtelpas, tualetes un dušas telpu būvniecība, rekonstrukcija, vai vienkāršota rekonstrukcija un aprikošana (neietverot pirts vai saunas būvniecību, rekonstrukciju vai vienkāršotu rekonstrukciju) (turpmāk – 3. aktivitāte);
- tūrisma pakalpojumu sniegšanas dažādošana (turpmāk – 4. aktivitāte):
  - peldvietu labiekārtošana;
  - aktīvo atpūtas taku un tiltiņu izveide vai labiekārtošana;
  - dabas atpūtas parku izveide vai pilnveidošana;
  - rotaļlaukumu, atrakciju, zirgu izjāžu laukumu (izņemot būves), veloceliņu izveide vai labiekārtošana;
  - ūdenstūrisma apmetņu vietu (teltsvietas, ugunsкура vietas, tualetes) izveide vai labiekārtošana;
  - infrastruktūras pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem;
  - pamatlīdzekļu iegāde tūrisma pakalpojumu sniegšanai un radošo darbnīcu izveidei;

- sporta laukumu un sporta un atpūtas būvju celtniecība, kas ietilpst esošajā vai plānotajā tūrisma pakalpojumā;
- tūrisma pakalpojuma sniegšanai nepieciešamā tūrismā izmantojamā aprīkojuma uzglabāšanas nojumes vai slēgtu telpu izveide vai paplašināšana, kā arī teritorijas labiekārtošana;
- vides aizsardzības un energoefektivitātes palielināšanas investīcijas tūristu mītnē – notekūdeņu attīrīšanas sistēmas un nosēdaku izbūve vai rekonstrukcija, azbestu saturošo jumta seguma materiālu nomainīšana ar videi draudzīgu materiālu, ja projektā nav paredzēti citi būvniecības vai rekonstrukcijas darbi attiecīgajā tūrisma mītnē (turpmāk – 5. aktivitāte).

Kas varēs saņemt atbalstu šajās aktivitātēs?

Atbalsta pretendents var būt

- zemnieku saimniecība;
- fiziskā persona, kura veic saimniecisko darbību;
- komersants.

Kur varēs īstenot projektus šajās aktivitātēs?

Pasākuma īstenošanas vieta ir Latvijas teritorija, izņemot:

- republikas pilsētas;
- novadu teritoriālās vienības – pilsētas, kurās ir vairāk nekā 5000 iedzīvotāju;
- novadus, kas robežojas ar Rīgas pilsētas teritoriju.

Jauna atbalstāmā aktivitāte lauku tūrisma mārketinga aktivitāšu īstenošanai

Jaunie MK noteikumi nosaka, ka pasākumā ir paredzēta jauna atbalstāmā aktivitāte – ar lauku tūrismu saistītu tūrisma pakalpojumu mārketinga aktivitāšu īstenošana (turpmāk – 6. aktivitāte), kuru var īstenot visā Latvijas teritorijā.

Šīs aktivitātes īstenošanā ir atbalstāmas šādas darbības:

- tāda tūrisma produkta virzība un attīstīšana tirgū, kas saistīts ar reģionālo un vietējo ēdienu, kultūru un lauku amatniecību (piedalīšanās ārvalstu gadatirgos, izstādēs, konferencēs un semināros tiek atbalstīta, ja tā paredzēta kā viens elements no kopējās mārketinga kampaņas, nodrošinot Latvijas tūrisma produkta prezentācijas un stenda organizēšanu);
- „lauku labumu” saimniecību produkta izveide un mārketingis;
- nacionālās latviešu lauku virtuves piedāvājuma izveide un mārketingis;
- mārketinga kampaņas lauku tūrisma popularizēšanai lauku vidē;
- jaunu tirgu sasniedzamības palielināšana.

Jaunajos noteikumos paredzēta iespēja saņemt atbalstu biedrībām, kuru biedri projekta iesnieguma iesniegšanas dienā vismaz 50% apmērā ir zemnieku saimniecības un individuālie komersanti. Atbalsta pretendents ir jāatbilst šādiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem:

- īstenojot projektu, jāpasniedz konkrētā pasākuma mērķis;

- tam ir vismaz 5 gadu pieredze lauku tūrisma mārketingā;
- tam ir vismaz 5 gadu pieredze lauku tūrisma, lauksaimniecības un citu lauku ekonomikas jomu sadarbības veicināšanā;
- tas ir vismaz vienas starptautiskas lauku tūrisma organizācijas biedrs;
- tam ir esoša biedrības tīmekļa vietne tūrisma pakalpojumu sniegšanai;
- tas darbojas visā Latvijas teritorijā lauku tūrisma un lauku attīstības jomā.

Cik liels ir pieejamais finansējums, un kāda ir atbalsta intensitāte?

Laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam vienam atbalsta saņēmējam, kurš pretendē uz 1., 2., 3., 4., vai 5. aktivitāti, maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir EUR 375 000 ekvivalents latos.

Atbalsta intensitāte ir šāda:

- 40% no kopējās attiecināmo izmaksu kopsummas – šo noteikumu 1., 2. un 3. aktivitātē;
- 50% no kopējās attiecināmo izmaksu kopsummas – šo noteikumu 4. un 5. aktivitātē.

Īstenojot 6. aktivitāti, visā plānošanas periodā vienam atbalsta saņēmējam maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir EUR 200 000 ekvivalents latos. Atbalsta intensitāte šajā gadījumā ir 90% no kopējās attiecināmo izmaksu kopsummas.

☝ Jaunajos noteikumos precizēti arī atbalsta pretendenta iesniedzamie dokumenti un attiecināmo izdevumu uzskaitījums, kā arī izdarīti vairāki redakcionāli grozījumi. Līdz ar to, plānojot iesniegt projektus šajā pasākumā, noteikti jāiepazīstas ar jaunajiem MK noteikumiem. **LL**

Sagatavots LLKC Lauku attīstības nodaļā pēc LAD informācijas un minētajiem MK noteikumiem

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

Izmaiņas nekustamā īpašuma nodokļa piemērošanā

Saeimā 2012. gada 15. novembrī tika pieņemti grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli”.

Grozījumi likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. pantā nosaka, ka nekustamā īpašuma nodokļa likmi vai likmes no 0,2 līdz 3 procentiem no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības nosaka pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē līdz pirmstaksācijas gada 1. novembrim. Nekustamā īpašuma nodokļa likmi, kas pārsniedz 1,5 procentus no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības, pašvaldība nosaka tikai gadījumā, ja nekustamais īpašums netiek uzturēts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai.

Ja pašvaldība līdz noteiktajam termiņam saistošos noteikumus nav publicējusi, tiek piemērotas likumā noteiktas likmes, kas nav mainītas:

1) 1,5 procenti no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības:

- zemei,
- ēkām vai to daļām,
- inženierbūvēm;

2) dzīvojamām mājām neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav sadalītas dzīvokļu īpašumos, dzīvojamo māju daļām, telpu grupām nedzīvojamās ēkās, kuru funkcionālā izmantošana ir dzīvošana, kā arī telpu grupām, kuru funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu (garāžām, autostāvvietām, pagrabiem, noliktavām un saimniecības telpām), ja tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai:

- 0,2 procenti no kadastrālās vērtības, kas nepārsniedz 40 000 latu,
- 0,4 procenti no kadastrālās vērtības daļas, kas pārsniedz 40 000 latu, bet nepārsniedz 75 000 latu,
- 0,6 procenti no kadastrālās vērtības daļas, kas pārsniedz 75 000 latu.

Likumā saglabāta arī nekustamā īpašuma nodokļa papildlikme 1,5 procentu apmērā, kas tiek piemērota neapstrādātai lauksaimniecībā izmantojamai zemei (izņemot zemi, kuras platība nepārsniedz vienu hektāru vai kurai normatīvajos aktos ir noteikti lauksaimnieciskās darbības ierobežojumi). Grozījumi nosaka, ka papildlikmi neapstrādātai zemei piemēro arī tad, ja pašvaldība

neapstrādātai lauksaimniecībā izmantojamai zemei ir noteikusi nekustamā īpašuma nodokļa likmi savos saistošajos noteikumos. Ar neapstrādātu lauksaimniecībā izmantojamo zemi likumā saprot visu lauksaimniecībā izmantojamās zemes platību zemes vienībā, ja vairāk nekā 30 procentu (līdz 2013. gadam – vairāk nekā 70 procentu) no lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības attiecīgajā zemes vienībā līdz kārtējā gada 1. septembrim netiek izmantoti lauksaimniecības produktu ražošanai vai audzēšanai, ieskaitot ražas novākšanu, dzīvnieku ganišanu un turēšanu lauksaimniecības nolūkiem, vai minētā zemes platība netiek uzturēta labā lauksaimniecības un vides stāvoklī.

Vidi degradējošu, sagruvušu vai cilvēku drošību apdraudošu būvi apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 procentu apmērā, ja to ir noteikusi pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē līdz pirmstaksācijas gada 1. novembrim, no lielākās turpmāk minētās kadastrālās vērtības:

- 1) būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības;
- 2) būves kadastrālās vērtības.

Likums ir papildināts ar jaunu, 3.¹ pantu, kas nosaka nekustamā īpašuma nodokļa likmju un nodokļa atvieglojumu noteikšanas principus pašvaldību saistošajos noteikumos.

Likuma 5. pants ir papildināts ar 1.² daļu, kas nosaka nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu daudz bērnu ģimenēm attiecībā uz dzīvojamām mājām un tām piekritīgo zemi.

Likuma pārejas noteikumi paredz, ka pašvaldībai ir tiesības 2013. gadā piemērot nodokļa apmēra pieauguma ierobežojumu zemei vai saglabāt nodokļa apmēru zemei iepriekšējā gada līmenī, kā arī noteikt šā pieauguma ierobežojuma apmēru un piemērošanas nosacījumus, ja līdz dienai, kad tiek sagatavots nodokļa maksāšanas paziņojums par 2013. gadu, ir izdoti attiecīgi saistošie noteikumi. **LL**

Sagatavots Grāmatvedības un finansu nodaļā

Jaunais PVN likums

No 2013. gada 1. janvāra spēkā stāties Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likums. Katrā ziņā visiem, kas veic saimniecisko darbību, un īpaši tiem, kas ir PVN maksātāji, noteikti ir jāiepazīstas ar jaunā likuma normām.

Attiecībā uz lauksaimniekiem jaunais likums saglabā nosacījumus, ka PVN nemaksātājiem ir tiesības saņemt PVN 14% kompensāciju.

Īpaša uzmanība jāpievērš prasībām, kas jaunajā likumā noteiktas nodokļa rēķinu sagatavošanai, jo ir ieviesta prasība PVN īpašo normu piemērošanas gadījumā

(piemēram, kokmateriālu piegādēm, kases metodei) nodokļa rēķinā rakstīt noteiktas atsauces.

Par jaunā likuma normām Valsts ieņēmumu dienests ir sagatavojis metodisko materiālu.

✓ Par Saeimā 2012. gada 29. novembrī pieņemto Pievienotās vērtības nodokļa likumu Saeima 2012. gada 29. decembrī pieņēma Pievienotās vērtības nodokļa likumu (turpmāk – likums),

kas publicēts 2012. gada 14. decembra laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” Nr. 197 (4800) un stājās spēkā 2013. gada 1. janvārī.

Likumā ir redakcionāli uzlabotas un pilnveidotas likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” normas, precizēta lietotā terminoloģija, sakārtota likuma struktūra, kā arī iekļautas vairākas jaunas normas.

Būtiskākās likumā iekļautās jaunās normas attiecas uz:

- 1) preču piegādei par atlīdzību un pakalpojuma sniegšanai par atlīdzību pielīdzināmiem darījumiem;
- 2) darījuma vietas noteikšanu;
- 3) darījuma brīža noteikšanu;
- 4) nodokļa 0 procentu likmes piemērošanu pakalpojumiem;
- 5) nodokļa maksātāja reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātāju reģistrā;
- 6) reģistrēta nodokļa maksātāja izslēgšanu no Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistra;
- 7) priekšnodokļa atskaitīšanu no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas un priekšnodokļa korekciju;
- 8) nodokļa taksācijas perioda noteikšanu un nodokļa deklarāciju;
- 9) termiņu nodokļa iemaksai valsts budžetā un nodokļa norādīšanas brīdi PVN deklarācijā;
- 10) nodokļa rēķina saturu, nodokļa rēķina (arī elektroniskā formā) piesūtīšanas, izrakstīšanas un glabāšanas nosacījumiem;
- 11) īpašo nodokļa piemērošanas kārtību lietota nekustamā īpašuma piegādei un citām normām.

1. Preču piegādei par atlīdzību un pakalpojuma sniegšanai par atlīdzību pielīdzināmie darījumi

Likumā vairs netiek lietots termins „pašpatēriņš”, tas ir aizstāts ar terminu „preču piegādei par atlīdzību un pakalpojuma sniegšanai par atlīdzību pielīdzināmie darījumi”.

Preču piegāde par atlīdzību ir reģistrēta nodokļa maksātāja saimnieciskajā darbībā izmantojamo aktīvu daļu nodošana bez atlīdzības savām (vai sava personāla) privātajām vajadzībām vai šo aktīvu daļu izmantošana citiem mērķiem, nevis savas saimnieciskās darbības vajadzībām, ja priekšnodoklis par attiecīgajām precēm vai to sastāvdaļām bijis pilnīgi vai daļēji atskaitīts.

Pakalpojumu sniegšana par atlīdzību ir reģistrēta nodokļa maksātāja:

- 1) saimnieciskās darbības aktīvu daļu lietošana savām (vai sava personāla) privātajām vajadzībām vai to izmantošana citiem mērķiem, nevis savas saimnieciskās darbības vajadzībām, ja priekšnodoklis par šo aktīvu daļu bijis pilnīgi vai daļēji atskaitīts;
- 2) pakalpojumu sniegšana bez atlīdzības savām (vai sava personāla) privātajām vajadzībām vai citiem mērķiem, nevis savas saimnieciskās darbības vajadzībām.

Ja nodokļa maksātājs, kas darbojas savā vārdā, bet kādas citas personas interesēs, ir iesaistīts pakalpojumu sniegšanā, tad uzskatāms, ka nodokļa maksātājs pats ir saņēmis un sniedzis šos pakalpojumus, t.i., tas veicis

pakalpojuma sniegšanai par atlīdzību pielīdzināmus darījumus.

Par preču piegādi par atlīdzību neuzskata saimnieciskās darbības vajadzībām paredzēto preču izmantošanu paraugu vai mazas vērtības dāvanas veidā.

Mazas vērtības dāvana ir prece vai pakalpojums, kuru nodod bez atlīdzības un kura vērtība bez PVN vienam cilvēkam kalendāra gada laikā nepārsniedz 10 latu.

2. Darījuma vietas noteikšana

Preču iegādes Eiropas Savienības teritorijā vieta

Preču iegāde Eiropas Savienības (turpmāk – ES) teritorijā ir tiesību iegūšana rīkoties ar lietu kā īpašniekam, ja šo lietu nosūtīšanu vai transportēšanu no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti veic preču piegādātājs vai preču saņēmējs, vai trešā persona preču piegādātāja vai preču saņēmēja vārdā.

Ja veikta preču iegāde ES teritorijā, preču iegādes vieta ir tā dalībvalsts, kurā preces atrodas brīdī, kad beidzas to nosūtīšana vai transportēšana preču saņēmējam.

Preču iegādes ES teritorijā vieta ir iekšzeme, ja reģistrēts nodokļa maksātājs ir uzrādījis darījuma brīdi derīgu Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāja reģistrācijas numuru (ja vien reģistrēts nodokļa maksātājs, kurš ir veicis šo iegādi, nepierāda, ka nodoklis ir piemērots tajā dalībvalstī, kurā beidzas preču nosūtīšana vai transportēšana).

Preču iegādes ES teritorijā vieta ir tajā dalībvalstī, kur beidzas preču nosūtīšana vai transportēšana, ja:

- 1) reģistrēts nodokļa maksātājs ir veicis preču iegādi ES teritorijā no citas dalībvalsts reģistrēta nodokļa maksātāja nolūkā piegādāt šīs preces galasaņēmējam tās dalībvalsts teritorijā, kas ir uzskatāma par vietu, kur veikta šo preču iegāde ES teritorijā;
- 2) preču galasaņēmējs ir 1. punktā minētās dalībvalsts reģistrēts nodokļa maksātājs un tas ir atbildīgs par nodokļa samaksu savas valsts budžetā kā šo preču saņēmējs;
- 3) reģistrēts nodokļa maksātājs 1. punktā minēto preču piegādi ir norādījis ar īpašu atzīmi pārskatā par preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem ES teritorijā.

Transportlīdzekļu nomas pakalpojumu sniegšanas vieta

Ja transportlīdzekļa nepārtraukts valdījums vai izmantošana nepārsniedz 30 dienas (kuģiem – 90 dienas), tad transportlīdzekļa nomas pakalpojuma sniegšanas vieta ir vieta, kur transportlīdzekli faktiski nodod pakalpojuma saņēmēja rīcībā.

Ja pakalpojums sniegts personai, kura nav nodokļa maksātāja, un transportlīdzekļa nepārtraukts

valdījums vai izmantošana pārsniedz 30 dienas (kuģiem – 90 dienas), tad transportlīdzekļa nomas pakalpojuma sniegšanas vieta ir pakalpojuma saņēmēja mītnes vieta, deklarētā dzīvesvieta, bet ja tādas nav – pastāvīgās uzturēšanās vieta.

Ja izprieču ceļojumu kuģi iznomā uz laiku, kas pārsniedz 90 dienas, personai, kura nav nodokļa maksātājs, pakalpojuma sniegšanas vieta ir vieta, kur šo kuģi pakalpojuma sniedzējs faktiski nodod pakalpojuma saņēmēja rīcībā, ja pakalpojuma sniedzējs šo pakalpojumu sniedz no savas saimnieciskās darbības mītnes vietas vai pastāvīgās iestādes vietas.

3. Darījuma brīža noteikšana

Preču piegādes ES teritorijā un preču iegādes ES teritorijā brīdis ir preču piegādes vai preču iegādes veikšana.

Avansa saņemšanu vai tā samaksu minētajos darījumos vairs neuzskata par nodokļa iekasēšanas brīdi. Nodokļa rēķins par saņemtajiem avansa maksājumiem par preču piegādēm ES teritorijā nav jāizsniedz.

Pakalpojuma sniegšana ir notikusi, kad pakalpojums sniegts pakalpojuma saņēmējam.

Ja pakalpojumus, par kuriem saskaņā ar likuma 88. un 89. pantu nodokli maksā pakalpojumu saņēmējs, sniedz pastāvīgi ilgstošā laika periodā (kas pārsniedz vienu gadu) un par šo pakalpojumu sniegšanu šajā laika posmā netiek izrakstīti nodokļa rēķini vai veikti maksājumi, uzskata, ka darījums ir noticis katra kalendāra gada beigās līdz laikam, kad pakalpojuma sniegšana ir pilnībā pabeigta.

Būvniecības pakalpojums ir sniegts tad, kad parakstīts būvobjekta pieņemšanas akts par katru no būvdarbu izpildes posmiem, bet ne retāk kā reizi divpadsmit mēnešos.

Nomaksas pirkuma darījums par nekustamā īpašuma piegādi uzskatāms par nomas pakalpojumu, sākot ar pirmo nomaksas pirkuma maksājumu, ja netiek izpildīti nomaksas pirkuma līguma nosacījumi un tādēļ nomaksas pirkuma objekts paliek piegādātāja īpašumā.

4. Nodokļa 0 procentu likmes piemērošana pakalpojumiem

Sniegtajiem pakalpojumiem nodokļa 0 procentu likmi piemēro, ja šie pakalpojumi:

- 1) tieši saistīti ar preču eksportu, tai skaitā arī tādu preču eksportu, kurām muitas procedūra uzsākta citā dalībvalstī;
- 2) tieši saistīti ar preču importu, ja šādu pakalpojumu vērtība ir ieskaitāma ar nodokli apliekamajā preču importa vērtībā;
- 3) tieši saistīti ar tranzīta pārvadājumiem;
- 4) sniegti brīvajā zonā vai muitas noliktavā un ir tieši saistīti ar precēm, kas ievestas ES teritorijā no trešajām valstīm vai trešajām teritorijām un nav izlaistas brīvam apgrozījumam.

5. Nodokļa maksātāja reģistrācija Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā

Pirms nodokļa maksātājs sāk veikt ar nodokli apliekamos darījumus vai iekšzemē saņemt tādu pakalpojumus, kuru sniegšanas vietu nosaka saskaņā ar likuma 19. panta pirmo daļu, tas reģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā. Nodokļa maksātājam ar nodokli apliekamu darījumu veikšanai ir tiesības reģistrēties Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā uz noteiktu laika periodu, kuru tas norāda reģistrācijas iesniegumā.

Valsts vai pašvaldības iestāde vai pašvaldība, kura nav reģistrēta Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā un kura ir noslēgusi līgumu par būvniecības pakalpojumu saņemšanu saskaņā ar Publisko iepirkumu likumā noteikto iepirkuma procedūru vai ir iesaistīta kā publiskais partneris publiskās un privātās partnerības projektā saskaņā ar Publiskās un privātās partnerības likumu, pirms šo pakalpojumu saņemšanas reģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā. Minētajām personām piešķir reģistrācijas numuru Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā, kas ir izmantojams tikai būvniecības pakalpojumu saņemšanai.

6. Reģistrēta nodokļa maksātāja izslēgšana no Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistra

Ja valsts vai pašvaldības iestāde vai pašvaldība ir reģistrēts nodokļa maksātājs, bet turpmāk būvniecības pakalpojumus tā plāno tikai saņemt un neveikt ar nodokli apliekamus darījumus, tai ir tiesības paziņot Valsts ieņēmumu dienestam, ka ar nākamo taksācijas periodu reģistrācijas numuru Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā izmantos vienīgi būvniecības pakalpojumu saņemšanai.

Valsts vai pašvaldības iestādi vai pašvaldību izslēdz no Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistra, ja tā iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā pamatotu iesniegumu ar paziņojumu, ka neplāno turpmāk saņemt būvniecības pakalpojumus un veikt ar nodokli apliekamus darījumus, kuru dēļ tai būtu jābūt reģistrētai Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā.

Ja valsts vai pašvaldības iestāde vai pašvaldība ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā vienīgi būvniecības pakalpojumu saņemšanai un iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā pamatotu iesniegumu par tās izslēgšanu no Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistra, Valsts ieņēmumu dienests 10 darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas pieņem lēmumu par tās izslēgšanu no Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistra vai lēmumu par atteikumu izslēgt no minētā reģistra.

Reģistrētu nodokļa maksātāju (izņemot PVN grupu), kuram saskaņā ar likumu „Par nodokļiem un nodevām” ir apturēta saimnieciskā darbība, uzskata par izslēgtu no Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistra ar lēmuma par nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības apturēšanu pieņemšanas dienu.

Reģistrētu nodokļa maksātāju, kurš reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā uz noteiktu laika periodu, uzskata par izslēgtu no Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistra ar nākamo dienu pēc reģistrācijas iesniegumā norādītā laika perioda beigām.

7. Priekšnodokļa atskaitīšana no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas un priekšnodokļa korekcija

Priekšnodokļa atskaitīšana

Likums nosaka, ka priekšnodoklis ir arī aprēķinātā vai samaksātā nodokļa summa par iegādātajām precēm vai saņemtajiem pakalpojumiem, kas izsniegtas kā mazas vērtības dāvanas vai preču paraugi, ja šīs preces un pakalpojumi izmantoti ar nodokli apliekamu darījumu nodrošināšanai vai tādu citās valstīs veiktu darījumu nodrošināšanai, kuri būtu apliekami ar nodokli, ja tie tiktu veikti iekšzemē.

Likumā ir atrunāta priekšnodokļa atskaitīšanas kārtība, kad reģistrēts nodokļa maksātājs saņem no cita reģistrēta nodokļa maksātāja nodokļa rēķinu ar atzīmi „naudas līdzekļu uzskaitē”. Šādā gadījumā priekšnodokli par saņemtajām precēm vai pakalpojumiem var atskaitīt ne agrāk kā tajā taksācijas periodā, kurā šis reģistrētais nodokļa maksātājs ir samaksājis saņemtajam nodokļa rēķinā norādīto nodokļa summu.

Reģistrētam nodokļa maksātājam, kurš saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 10. panta 7.³ un 7.⁴ daļu neatskaitīja priekšnodokli par iegādātu, nomātu vai importētu vieglo pasažieru automašīnu (kuras sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz astoņas sēdvietas) un priekšnodokli par ar šādas automašīnas uzturēšanu saistītajām izmaksām, līdz 2013. gada 30. jūnijam ir tiesības atskaitīt šo priekšnodokli, uzrādot to kārtējā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā.

Priekšnodokļa korekcija darījumos ar nekustamo īpašumu

Ja nekustamo īpašumu (vai tā daļu), kurš nav nelietots nekustamais īpašums, 10 gadu laikā no tā taksācijas gada, kurā nekustamais īpašums iegādāts vai pieņemts ekspluatācijā, pārdod, reģistrēts nodokļa maksātājs:

- 1) paziņo Valsts ieņēmumu dienestam par nekustamā īpašuma (vai tā daļas) izslēgšanu no reģistra. Paziņošana notiek, iesniedzot pārskata par nekustamā īpašuma izmantošanu C sadaļu kopā ar nodokļa deklarāciju par taksācijas periodu, kurā nekustamais īpašums pārdots;
- 2) atmaksā valsts budžetā atskaitītā priekšnodokļa summu, kuru aprēķina, reizinot vienu desmito daļu no atskaitītā priekšnodokļa ar pilnu gadu skaitu, kas atlicis no pārdošanas gadam sekojošā gada līdz likuma 102. panta pirmajā daļā minētajiem 10 gadiem;

- 3) atmaksā valsts budžetā atskaitītā priekšnodokļa summu par nekustamā īpašuma (vai tā daļas) pārdošanas gadu. Šo summu aprēķina, reizinot vienu simt divdesmito daļu no atskaitītā priekšnodokļa ar pilnu mēnešu skaitu, kas atlicis no pārdošanas mēnesim sekojošā mēneša līdz gada beigām;
- 4) veic priekšnodokļa korekciju par pārdošanas gadu līdz mēnesim, kurā nekustamais īpašums tiek pārdots;
- 5) iekļauj atmaksājamo priekšnodokļa summu nekustamā īpašuma vērtībā, un pircējam nav tiesību to atskaitīt no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas;
- 6) ja pārdota nekustamā īpašuma daļa, turpina veikt priekšnodokļa korekciju par atlikušo nekustamā īpašuma daļu.

Piemērojot īpašo nodokļa piemērošanas kārtību lietota nekustamā īpašuma piegādes darījumos, reģistrēts nodokļu maksātājs:

- paziņo Valsts ieņēmumu dienestam par nekustamā īpašuma (vai tā daļas) izslēgšanu no reģistra, iesniedzot pārskata par nekustamā īpašuma izmantošanu C sadaļu kopā ar nodokļa deklarāciju par taksācijas periodu, kurā nekustamais īpašums pārdots;
- veic priekšnodokļa korekciju par laika periodu līdz mēnesim, kurā nekustamais īpašums tiek pārdots;
- ja pārdota nekustamā īpašuma daļa, turpina veikt priekšnodokļa korekciju par atlikušo nekustamā īpašuma daļu atbilstoši likuma 102.panta nosacījumiem;
- ja Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētu nekustamo īpašumu, par kuru sākotnēji pilnībā vai daļēji nav atskaitīts priekšnodoklis, pārdod turpmāko deviņu gadu laikā pēc taksācijas gada, kurā tas iegādāts vai pieņemts ekspluatācijā, un pārdošanas brīdī nekustamā īpašuma piegādei ir piemērots nodoklis, reģistrēts nodokļa maksātājs atskaita atlikušo neatskaitītā priekšnodokļa summu no pārdošanas mēnesim sekojošā mēneša līdz likuma 102. panta pirmajā daļā minētajiem 10 gadiem.

Priekšnodokļa korekcija citos gadījumos

Ja preces ir nozagtas vai iznīcinātas stihiskā nelaimē vai citādā piespiedu kārtā, ir jāveic priekšnodokļa korekcija un valsts budžetā jāiemaksā nodoklis, kas iepriekš atskaitīts kā priekšnodoklis.

Likums atļauj neveikt atskaitītā priekšnodokļa korekciju, ja preces ir nozagtas vai iznīcinātas stihiskā nelaimē vai citādā piespiedu kārtā un īpašuma iznīcināšanas vai zādzības fakts ir dokumentāri pierādīts.

Ja ir izpildīti likuma 105. panta pirmās daļas 1., 2.,

3., 4., 5., 7. un 8. punkta nosacījumi, pārtraukta preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana, preču piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam ir tiesības valsts budžetā maksājamo nodokļa summu samazināt par zaudētā parāda summu, kas ir atzīta saskaņā ar kreditoru prasījumu reģistru, kad tiesa ir apstiprinājusi preču vai pakalpojumu saņēmēja maksātnespējas procedūras pabeigšanu, vai, ja preču vai pakalpojumu saņēmējs ir fiziska persona, – kad tiesa ir apstiprinājusi bankrota procedūras pabeigšanu.

8. Nodokļa taksācijas periods un nodokļa deklarācija

Valsts un pašvaldības iestādei vai pašvaldībai, kas ir reģistrēts nodokļa maksātājs vienīgi būvniecības pakalpojumu saņemšanai, taksācijas periods ir puse no kalendāra gada.

Likums vairs neparedz, ka Valsts ieņēmumu dienests pēc apliekamās personas iesnieguma varētu noteikt citu taksācijas periodu sakarā ar saimnieciskās darbības sezonālītāti.

Nodokļa deklarācija ir papildināta ar jaunu pielikumu „Pārskats par nekustamā īpašuma izmantošanu”.

9. Termiņš nodokļa iemaksai valsts budžetā un nodokļa norādīšanas brīdis PVN deklarācijā

Ja neregistrēta nodokļa maksātāja veikto ar nodokli apliekamo darījumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā ir pārsniegusi 35 000 latu, tad līdz reģistrācijas brīdim Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā šī neregistrētā nodokļa maksātāja ar nodokli apliekamā vērtība ir summa, kas pārsniedz 35 000 latu. Aprēķinātā PVN summa ir iekļaujama darījuma vērtībā un iemaksājama valsts budžetā 20 dienu laikā no tā kalendāra mēneša beigām, kad šī summa pārsniegta.

Nodokli par preču piegādi ES teritorijā norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kad veikta preču piegāde un izrakstīts nodokļa rēķins.

Ja nodokļa rēķins, kurš bija jāizsniedz ne vēlāk kā piecpadsmitajā dienā no darījuma brīža vai avansa maksājuma saņemšanas brīža (izņemot avansa maksājumu par preču piegādi ES teritorijā), nav izsniegts vai ir izsniegts ar nokavēšanos, nodokli par iekšzemē veiktajām preču piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kad veikta preču piegāde vai sniegts pakalpojums un iestājies nodokļa rēķina izrakstīšanas termiņš.

Pakalpojumus, kuru sniegšanas vieta ir cita dalībvalsts, trešā valsts vai trešā teritorija, reģistrēts nodokļa maksātājs norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kurā pakalpojums ir sniegts tā saņēmējam vai atlīdzība par pakalpojumu saņemta pirms pakalpojuma sniegšanas.

10. Nodokļa rēķins Nodokļa rēķins un tā saturs

Likumā precizēts PVN rēķina saturs, nosakot, ka par atsevišķiem darījumiem PVN rēķinā ir jāiekļauj attiecīgas norādes.

Ja nodokļa rēķinu preču vai pakalpojumu saņēmējs izraksta pats sev, tad nodokļa rēķinā jāiekļauj norāde „pašaprēķins”.

Ja par nodokļa maksaksu ir atbildīgs preču vai pakalpojumu saņēmējs, rēķinā jāiekļauj norāde „nodokļa apgrieztā maksāšana”.

Piemērojot likuma 137. pantā noteikto īpašo nodokļa maksāšanas un priekšnodokļa atskaitīšanas kārtību, iekļauj norādi „naudas līdzekļu uzskaitē”.

Piemērojot īpašo nodokļa piemērošanas režīmu tūrisma operatoru sniegtajiem pakalpojumiem, nodokļa rēķinā iekļauj norādi „peļņas daļas režīms ceļojumu aģentūrām”.

Darījumos ar lietotām mantām, mākslas darbiem, kolekciju priekšmetiem un senlietām attiecīgi piemēro norādes „peļņas daļas režīms lietotām precēm”, „peļņas daļas režīms mākslas darbiem” vai „peļņas daļas režīms kolekciju priekšmetiem un senlietām”.

Veidu, kādā tiek nodrošināts nodokļa rēķina izcelsmes autentiskums (nodokļa rēķina izsniedzēja identitātes apliecinājums), nemainīgs saturs un salasāmība, nosaka pats nodokļa maksātājs, garantējot darījumu izsekojamību, saistot savā starpā nodokļa rēķinu un veikto darījumu.

Vienkāršoto nodokļa rēķinu reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības izrakstīt gan par darījumu iekšzemē, kura vērtība bez nodokļa ir mazāka par 100 latiem, gan par dokumentu, kas groza sākotnējo nodokļa rēķinu.

Ja vienkāršoto nodokļa rēķinu izraksta par dokumentu, kas groza sākotnējo nodokļa rēķinu, vienkāršotajā nodokļa rēķinā papildus norāda sākotnējā nodokļa rēķina izrakstīšanas datumu un identifikācijas numuru, kā arī konkrētos datus, kas tiek grozīti.

Pienākums izsniegt nodokļa rēķinu

Reģistrētam nodokļa maksātājam ir jāizraksta PVN rēķins vai jānodrošina, ka trešā persona viņa vārdā vai preču vai pakalpojumu saņēmējs izraksta nodokļa rēķinu par:

- jebkurām veiktajām preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem;
- avansa maksājumu, ko tas saņēmis pirms veiktās preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas (izņemot saņemto avansa maksājumu par preču piegādi ES teritorijā).

Likumā noteikts, ka preču vai pakalpojumu saņēmējs var izrakstīt pats sev PVN rēķinu preču piegādātāja vai pakalpojumu sniedzēja vārdā un interesēs par preču piegādēm vai pakalpojumiem, ko viņam sniedzis reģistrēts nodokļa maksātājs vai citas dalībvalsts nodokļa maksātājs. Šādu PVN rēķina izsniegšanas kārtību var piemērot gadījumā, ja starp abām pusēm pastāv iepriekšēja vienošanās un ja preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs

katram rēķinam piemēro savstarpējo rēķinu atzišanas procedūru.

Jāņem vērā, ka, izrakstot PVN rēķinu pašam sev, preču vai pakalpojumu saņēmējs to izraksta saskaņā ar tās dalībvalsts noteikumiem, kurā ir preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas vieta.

Reģistrētam nodokļa maksātājam nav jāizraksta PVN rēķins citu dalībvalstu un trešo valstu nodokļu maksātājiem par šādiem darījumiem:

- ar nodokli neapliekamiem apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas pakalpojumiem;
- ar nodokli neapliekamiem finanšu pakalpojumiem;
- ar nodokli neapliekamo ieguldījumu fondu, valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu, slēgto un atklāto pensiju fondu, riska kapitāla fondu, kā arī apdrošināšanas sabiedrību un citu ieguldījumu portfeļu, kuri ir kolektīvi ieguldījumi vai arī izveidoti uz šādu fondu noteikto prasību pamata (ieskaitot tehniskās rezerves un garantiju fondus) pārvaldi, ja tā ir saistīta ar tiesiskām vai faktiskām lēmumu pieņemšanas pilnvarām;
- iekšzemē veiktām citām ar nodokli neapliekamām preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem.

Nodokļa rēķina izrakstīšanas termiņi

Vispārīgajā gadījumā reģistrētam nodokļa maksātājam PVN rēķins par veikto darījumu jāizraksta ne vēlāk kā piecpadsmitajā dienā no darījuma brīža vai avansa maksājuma saņemšanas brīža (izņemot avansa maksājumus par preču piegādēm ES teritorijā).

Savukārt par preču piegādi ES teritorijā vai par tāda pakalpojuma sniegšanu, kura sniegšanas vietu nosaka atbilstoši likuma 19. panta pirmajai daļai un kur par nodokļa samaksu ir atbildīgs pakalpojumu saņēmējs, kā arī par avansa maksājumiem, kas saņemti par šo pakalpojumu sniegšanu, PVN rēķins jāizraksta ne vēlāk kā tā mēneša piecpadsmitajā dienā, kas seko pēc mēneša, kurā noticis darījums.

Reģistrēts nodokļa maksātājs PVN rēķinu par preču transporta pakalpojumu, kas tieši saistīts ar preču eksportu uz trešajām valstīm vai trešajām teritorijām, drīkst izrakstīt vēlāk nekā 15 dienu laikā pēc pakalpojuma sniegšanas, bet ne vēlāk kā 90 dienu laikā.

Neregistrēts nodokļa maksātājs vai persona, kas nav nodokļa maksātājs, PVN rēķinu par jauna transportlīdzekļa piegādi jebkurai citas dalībvalsts personai izraksta ne vēlāk kā tā mēneša piecpadsmitajā dienā, kas seko pēc mēneša, kurā notika darījums.

Nodokļa rēķina nosūtīšana elektroniski

Reģistrētam nodokļa maksātājam PVN rēķinu elektroniskā formā ir tiesības izrakstīt (noformēt) un izsniegt tikai tad, ja šā nodokļa rēķina saņēmējs atzīst šādu PVN rēķina formu.

Elektroniska PVN rēķina elektroniskās formas autentiskumu (PVN rēķina izsniedzēja identitātes apliecinājumu) un nemainīgu saturu var nodrošināt, ja PVN rēķinam ir drošs elektroniskais paraksts Elektronisko dokumentu likuma izpratnē vai ja PVN rēķins ir nosūtīts, izmantojot

elektronisko datu apmaiņu vai citu veidu, ko izvēlējies pats nodokļa maksātājs.

Nodokļa rēķinu glabāšana

Nodokļa maksātājam ir pienākums visus izrakstītos un saņemtos PVN rēķinus glabāt iekšzemē, izņemot gadījumus, kad PVN rēķinu glabāšana notiek elektroniski un ir nodrošināta pilnīga tiešsaistes piekļuve attiecīgajiem datiem.

PVN rēķinu glabāšanas laiks ir pieci gadi no rēķina izrakstīšanas dienas.

Ja nodokļa maksātājam ir pienākums veikt priekšnodokļa korekciju darījumos ar nekustamo īpašumu, PVN rēķins ir jāglabā līdz priekšnodokļa korekcijas laika beigām, ja tas pārsniedz noteikto piecu gadu glabāšanas laiku.

Ja nodokļa maksātājs PVN rēķinus glabā elektroniskā formā, garantējot valsts kompetentajām iestādēm tiešsaistes piekļuvi tiem, tad gadījumos, kad nodoklis ir maksājams citā dalībvalstī, nodokļa maksātājam ir pienākums nodrošināt arī šīs citas dalībvalsts kompetentajām iestādēm tiesības piekļūt šādiem PVN rēķiniem, lejupeļādēt un izmantot tos kontroles nolūkā.

11. Īpašā nodokļa piemērošanas kārtība lietota nekustamā īpašuma piegādei

Īpašu nodokļa piemērošanas kārtību no 2013. gada 1. janvāra ir tiesības piemērot lietota nekustamā īpašuma piegādes darījumos.

Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēta lietota nekustamā īpašuma piegādes darījumos reģistrēts nodokļa maksātājs var piemērot PVN, ja šis nekustamais īpašums tiek piegādāts reģistrētam nodokļa maksātājam.

Pārdodot lietotu nekustamo īpašumu, ar nodokli ir aplikama šā nekustamā īpašuma pārdošanas vērtība.

Reģistrēts nodokļa maksātājs pēc darījuma veikšanas attiecīgajā taksācijas periodā informē Valsts ieņēmumu dienestu par lietota nekustamā īpašuma piegādi, iesniedzot pārskata par nekustamā īpašuma izmantošanu C sadaļu.

12. Citas normas

Likumā ir noteikts, ka ar PVN aplikamā vērtība ir atlīdzība par piegādātājam precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem.

Savukārt termins „tirgus vērtība” tiek lietots tikai aplikamās vērtības noteikšanai darījumos ar saistītajām personām likuma „Par nodokļiem un nodevām” izpratnē.

Likums nosaka, ka tirgus vērtība ir atlīdzība par precēm vai pakalpojumiem, kas attiecīgo preču vai pakalpojumu saņēmējam piegādes brīdī godīgas konkurences apstākļos būtu jāmaksā citam piegādātājam, kurš nav uzskatāms par saistītu personu

likuma „Par nodokļiem un nodevām” izpratnē.

Ja salīdzināmu preču vai pakalpojumu cenu nav iespējams konstatēt, tirgus vērtība ir:

- precēm – summa, kas nav mazāka par attiecīgo preču vai līdzīgu preču pirkuma cenu, vai, ja pirkuma cenas nav, pašizmaksa, ko nosaka piegādes laikā,
- pakalpojumiem – summa, kas nav mazāka par visām izmaksām, ko radījusi pakalpojuma sniegšana.

Likums nosaka, ka ar PVN neapliek preču sūtījumus, ja sūtījuma vērtība nepārsniedz 22 eiro vai ekvivalentu summu latos, kā arī preču importu komerciālā nolūkā, ja to kopējā vērtība nepārsniedz 22 eiro vai ekvivalentu summu latos.

No 2013. gada 1. janvāra īpašais nodokļa piemērošanas režīms būvniecības pakalpojumiem ir piemērojams arī būvniecības pakalpojumu līgumā ietvertai visu veidu projektēšanai un apzaļumošanai.

Darījumos ar nekustamo īpašumu, kurš iegādāts līdz 2011. gada 27. jūlijam un uz kuru attiecas grozījumi likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 1. panta 16. punktā, 2. panta 17.¹ daļā un 6. panta pirmās daļas 23. punktā, kas stājās spēkā 2011. gada 1. oktobrī, reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības līdz 2015. gada 31. decembrim nodokli piemērot tādā kārtībā, kā tas ir noteikts līdz 2012. gada 31. decembrim. **LL**

VSAOI likmes 2013. gadā

2012. gada 11. decembrī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 868 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem 2013. gadā”. VSAOI likmes ir šādas:

Sociāli apdrošināmās personas	Darba ņēmēja likmes daļa, %	Darba devēja likmes daļa, %	Kopējā likme, %
Darba ņēmējs, kā arī iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka vispārējā gadījumā (arī I, II vai III grupas invalīds)	11,00	24,09	35,09**
Darba ņēmējs, kā arī iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka, kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (arī pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem)	9,45	20,68	30,13
Darba ņēmējs, kā arī iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka, kurš ir: - izdienas pensijas saņēmējs; - invalīds – valsts speciālās pensijas saņēmējs	10,20	22,35	32,55
Darba ņēmējs, kurš tiek nodarbināts brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā (arī I, II vai III grupas invalīds)	9,86	21,59	31,45
Darba ņēmējs, kurš tiek nodarbināts brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā un ir sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (arī pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem)	8,34	18,26	26,60
Pašnodarbinātais (arī I, II vai III grupas invalīds, izdienas pensijas saņēmējs, invalīds – valsts speciālās pensijas saņēmējs)	-	-	32,17
Pašnodarbinātais, kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (arī pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem)	-	-	29,71
Pašnodarbinātais – nekustamā īpašuma apsaimniekotājs	-	-	29,02
Ārvalstu darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka	-	-	33,19

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

Grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”

2012. gada 15. novembrī tika pieņemti grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”.

Grozījumi likumā skaidro, kā piemērojams iedzīvotāju ienākuma (IIN) nodoklis attiecībā uz akciju pirkuma tiesību īstenošanas ienākumu.

Likuma pārejas noteikumi paredz, ka no aplikšanas ar IIN atbrīvo 2013. gadā saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Likuma 8. pantā ir noteikta jauna norma par to, kā aprēķināmi nodokļi par skaidrās vai bezskaidrās naudas avansiem, ko uzņēmumi izsniedz darbiniekiem un amatpersonām. Sākot ar 2013. gada 1. janvāri uzņēmumu izsniegtie skaidrās vai bezskaidrās naudas avansi būs pielīdzināmi algota darba ienākumam, ja par tiem nebūs veikti norēķini 90 dienu laikā pēc komandējuma beigām, bet pārējos gadījumos – 90 dienu laikā no skaidrās vai bezskaidrās naudas avansa izsniegšanas brīža. Ar nodokli neapliek avansa summas atlikumu, kas nepārsniedz 200 latus. Attiecībā uz saimnieciskajiem avansiem, kuri izsniegti līdz 2012. gada 31. decembrim, ir noteikts pārejas periods – par šiem avansiem jānorēķinās līdz 2013. gada 30. jūnijam; ja norēķins netiks veikts, tad avansa atlikumu 2013. gada 1. jūlijā pielīdzinās algota darba ienākumiem. Likuma 9. pantā, kurā ir noteikti ar nodokli neapliekamie ienākumi, ir izdarīts grozījums pirmās daļas 34.¹ punktā, kas nosaka, ka ar nodokli nav apliekams ienākums no Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā noteiktajā kārtībā atsavināta nekustamā īpašuma, ja tiek izpildīti likuma nosacījumi. Tagad šī norma ir papildināta ar vēl vienu gadījumu, kad šāds ienākums ar nodokli netiek aplikts – un tas ir – ja minētais īpašums ir maksātāja īpašumā ilgāk par 60 mēnešiem (no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums ir reģistrēts zemesgrāmatā).

Grozījumi likuma 11. pantā nosaka, ka fiziskās personas ienākuma gūšana no metāllūžņu pārdošanas nav kvalificējama kā saimnieciskā darbība neatkarīgi no atbilstības 11. panta 1.³ daļā minētajiem kritērijiem (šī norma neattiecas uz gadījumu, kad metāllūžņus pārdod individuālais komersants, kurš atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai saņēmis licenci melno un krāsaino metālu atgriezumam un lūžņu iepirkšanai Latvijā).

Arī turpmāk fiziskā persona, kuru uz uzņēmuma līguma pamata nodarbina komersants, individuālais uzņēmums (arī zemnieka vai zvejnieka saimniecība), kooperatīvā

sabiedrība, nerezidenta pastāvīgā pārstāvniecība, iestāde, organizācija, biedrība, nodibinājums vai fiziskā persona, kas reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, ir tiesīga neregistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs. Tas nozīmē, ka ienākuma izmaksātājs no šai fiziskajai personai izmaksātā ienākuma ietur nodokļus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atgādinu, ka 2013. gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme ir 24 procenti.

2012. gada 18. decembrī ir pieņemti grozījumi MK 2010. gada 21. septembra noteikumos Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība".

Noteikumi ir papildināti ar piemēriem, kas atspoguļo ar nodokli apliekamā ienākuma noteikšanu no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem (ar līdzekļu uzkrāšanu) gadījumos, kad:

- dzīvības apdrošināšanas līgumi (ar līdzekļu uzkrāšanu) noslēgti līdz 2009. gada 31. decembrim un tie paredz daļēju uzkrājuma izmaksu līguma darbības laikā;
- dzīvības apdrošināšanas līguma (ar līdzekļu uzkrāšanu) termiņa beigās apdrošināšanas atlīdzība (ieskaitot ienākumu no šā apdrošināšanas līguma) tiek izmaksāta pa daļām;
- dzīvības apdrošināšanas līguma (ar līdzekļu uzkrāšanu) apdrošināšanas atlīdzības (ieskaitot ienākumu no šā apdrošināšanas līguma) izmaksas laikā atlikusi apdrošināšanas atlīdzība palielinās par papildu peļņu;
- izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība izmaksāta saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu), kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs (vai cits apdrošinājumaņēmējs – juridiskā persona).

Noteikumi tiek papildināti ar regulējumu, kas paredz, ka nodokļa maksātājam kā saimnieciskās darbības veicēja statusu apliecinošs dokuments nav jārāda saimnieciskās darbības veicēja reģistrācijas apliecība vai individuālā komersanta reģistrācijas apliecība, ja par saimnieciskās darbības veicēja statusu iespējams pārliecināties publiskos reģistros. **LL**

Sagatavoja LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja Linda Puriņa

Noteikta kārtība, kādā maksā transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokli un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli

2012. gada 11. decembrī ir pieņemti MK noteikumi Nr. 858 „Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksāšanas kārtība”.

Noteikumi nosaka kārtību, kādā:

- iekasē, maksā un atmaksā transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli;
- aprēķina ekspluatācijas nodokli, ja transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā nav transportlīdzekļa tehnisko datu;
- piemēro atbrīvojumus no ekspluatācijas nodokļa maksāšanas;
- piemēro ekspluatācijas nodokļa atvieglojumus;
- iekasē, maksā un atmaksā uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli;
- piemēro uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojumus.

Ņemot vērā to, ka, sākot ar 2013. gada 1. janvāri, uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli maksā arī zemnieku saimniecības un atbrīvojums no šī nodokļa tiek piemērots tiem, kas gūst ieņēmumus no lauksaimniecības, rakstā apskatītas noteikumu normas tieši attiecībā uz šiem nosacījumiem.

Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli iekasē likuma 12. pantā noteiktajā apmērā, kā arī ievērojot likuma 14. pantā noteiktos personai piemērojamus atbrīvojumus.

Ja, veicot uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa pārskaitījumu par konkrēto transportlīdzekli, ir radusies nodokļa pārmaksa, šo pārmaksu var izmantot kā daļu no uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksājuma par citu transportlīdzekli (norādot šā transportlīdzekļa reģistrācijas numuru) kalendāra gada ietvaros, bet šo nodokļa pārmaksu nevar izmantot kā daļu no uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksājuma par nākamo kalendāra gadu.

Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli nemaksā par transportlīdzekli, kas atbilst likuma 14. panta pirmās daļas 6. punktā minētajiem nosacījumiem, pamatojoties uz Lauku atbalsta dienesta līdz kārtējā gada 1. janvārim CSDD iesniegto to komersantu un zemnieku saimniecību sarakstu, kuras apstrādā viņu īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kas kārtējā gada 1. janvārī ir apstiprināta vienotā platību maksājuma saņemšanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu lauk-

saimniecībai tiešā atbalsta shēmas ietvaros, norādot ieņēmumus no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Informācijai – Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 14. panta pirmās daļas 6. punkts nosaka, ka uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli nemaksā komersants vai zemnieku saimniecība, ja komersants vai zemnieku saimniecība apstrādā īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu lauksaimniecībā izmantojamo zemi un kārtējā gada 1. janvārī ir apstiprināta vienotā platību maksājuma saņemšanai Lauku atbalsta dienestā, ievērojot šādus nosacījumus:

- ja šā komersanta vai zemnieku saimniecības īpašumā vai turējumā ir reģistrēts viens viegls transportlīdzeklis, nodokli par to nemaksā, ja komersanta vai zemnieku saimniecības ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā ir vismaz 3000 latu (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai);
- ja šā komersanta vai zemnieku saimniecības īpašumā vai turējumā ir reģistrēti vairāki viegļie transportlīdzekļi, nodokli nemaksā par vienu vieglo transportlīdzekli, ja komersanta vai zemnieku saimniecības ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā ir vismaz 3000 latu (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai), un par katru nākamo vieglo transportlīdzekli uz katriem 50 000 latu ieņēmumiem no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai). **LL**

Sagatavoja LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja Linda Puriņa

Labklājības ministrijas informācija par izmaiņām sociālajā jomā 2013. gadā

Īstenojot valsts sociālo politiku darba, sociālās aizsardzības, bērnu tiesību aizsardzības, bērnu un ģimenes lietu, kā arī cilvēku ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju jomā, Labklājības ministrija (LM) informē par vairākām būtiskām izmaiņām, kas stājas spēkā 2013. gadā.

☑No 2013. gada 1. janvāra

- Nestrādājošiem vecākiem **dubultosies bērna kopšanas pabalsts** (no 50 līdz 100 Ls) par bērna kopšanu līdz 1 gada vecumam.
- Gan strādājošiem, gan nestrādājošiem vecākiem no 30 līdz 100 Ls **palielināsies bērna kopšanas pabalsts par bērna kopšanu no 1 līdz 1,5 gadu vecumam**. Par bērna kopšanu no 1,5 līdz 2 gadu vecumam pabalsts paliks 30 Ls apmērā.
- **Palielināta piemaksa** par dviņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem vecumā **līdz 1,5 gadam**. Piemaksa dubultosies no 50 līdz 100 Ls mēnesī par katra bērna kopšanu līdz 1 gada vecumam, savukārt par bērnu kopšanu no **1 līdz 1,5 gadu vecumam** piemaksa pieaugs no 30 līdz 100 latiem. Abos gadījumos piemaksu izmaksās papildus bērna kopšanas pabalsta pamatapmēram vai vecāku pabalsta apmēram.
- Par dviņu vai vairāku vienās dzemdībās dzimušu bērnu kopšanu vecumā **no 1,5 līdz 2 gadiem piemaksa** paliks **30 latu** apmērā par katru bērnu. Arī šo piemaksu vecāki saņems papildus bērna kopšanas pabalsta pamatapmēram vai vecāku pabalsta apmēram.
- **Minimālais vecāku pabalsts paaugstināsies** no 63 līdz 100 latiem mēnesī.
- **Divkāršosies** maternitātes, paternitātes un vecāku **pabalstu izmaksu griesti**. Vecāku, maternitātes un paternitātes pabalstu maksimālais apmērs dienā būs 23,02 Ls un 50% no summas, kas pārsniegs 23,02 Ls.
- **Dubultosies** obligātās sociālās apdrošināšanas **iemaksas** gan par vecākiem, kuri kopj bērnu līdz pusotra gada vecumam un saņem bērna kopšanas pabalstu, gan par vecākiem, kuri kopj bērnu līdz gada vecumam un saņem vecāku pabalstu. Tas nozīmē, ka palielināsies sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai, apdrošināšanai pret bezdarbu un invaliditātes apdrošināšanai. Iemaksas **veiks 20 % apmērā no 100 latiem mēnesī**.
- **Bezdarbnieka pabalsta saņemšanas ilgums** vairs nebūs atkarīgs no cilvēka apdrošināšanas stāža un **būs 9 mēneši**. Bezdarbnieka pabalsta izmaksu griesti no 2013. gada nemainās. Tas nozīmē, ja aprēķinātā bezdarbnieka pabalsta apmērs pārsniedz Ls 11,51 dienā, izmaksājamā pabalsta maksimālais apmērs dienā ir Ls 11,51 + 50% no summas virs Ls 11,51.
- Cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem būs pieejami **surdotulka pakalpojumi** līdz 120 stundām gadā. To nodrošinās Latvijas Nedzirdīgo savienība.

- Bērniem no 5 līdz 18 gadiem ar invaliditāti un pieaugušiem ar I vai II grupas invaliditāti **būs pieejami asistenta pakalpojumi pašvaldībās** līdz 40 stundām nedēļā.
- **Garantētais minimālais ienākumu (GMI) līmenis vienam cilvēkam** būs noteikts **35 lati mēnesī**. Pašvaldības domei būs tiesības dažādām iedzīvotāju grupām (piemēram, bērniem, vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem) noteikt augstāku GMI līmeni. Tā maksimālais līmenis plānots līdz 90 latiem.
- Bīstamo nozaru uzņēmumos, kuros ir nodarbināti 6 līdz 10 nodarbinātie, visus **darba aizsardzības speciālistu** pienākumus **varēs veikt** ne tikai speciālisti ar augstāko izglītību darba aizsardzībā, bet arī speciālisti ar augstāko izglītību dabaszinātnēs, inženierzinātnēs, veselības aizsardzības jomā vai tiesību zinātnēs, kas apguvuši darba aizsardzības apmācību 160 stundu apjomā.

☑2013. gada pirmajā pusgadā

- LM sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru **pilotprojekta veidā sāks īstenot reģionālās mobilitātes pasākumu „Darbs Latvijā”, lai sniegtu** finansiālu atbalstu bezdarbniekiem, kuri ir gatavi tuvināties darbavietām un strādāt Latvijā. Atbalstu **cilvēks, kurš būs atradis darbu**, varēs izmantot nodarbinātības sākuma periodā transporta izmaksu un arī dzīvokļa īres izdevumu kompensācijai. Pieteikšanos uz šo pasākumu NVA izsludinās 2013. gada pirmajā pusgadā.

☑No 2013. gada 1. jūlija

- Darba aizsardzības speciālistu pamatlīmeņa **apmācību minimālais apjoms būs 60 stundas**, no tām 40 stundas teorijas apmācība, bet 20 – praktiskā apmācība. Papildus paredzēta specializēta apmācība 40 stundu apjomā saistībā ar bīstamiem komercdarbības veidiem, piemēram, kokapstrādi, būvniecību, ražošanu u.c. **LL**

Sagatavoja Labklājības ministrijas
Komunikācijas nodaļas vadītāja Marika Kupče, 67021581,
29538825,
e-pasts marika.kupce@lm.gov.lv.

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2013. GADA FEBRUĀRĪ

Terminš	Janvāris					Februāris					Marts					
	1	5	15	20	24	25	28	31	1	5	8	15	20	25	28	1
Šķiedras līnu pirmapstrādes kredītu fonds																
Šķiedras līnu pirmapstrādes Ražošanas deklarācija																
Kredītu fonds (Tūrisma aktivitāšu veicināšanai)																
Lauku saimniecību modernizācija (kooperatīviem)																
Tūrisma aktivitāšu veicināšana																
Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pieilgšanu																
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana *																
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)																
PVN mēneša (ceturksņa, pusgada) deklarācija un maksāšanas termiņš																
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)																
Termiņš līdz kuram nodokļu maksātājs iesniedz iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestā, ja 2013. gadā vēlas izmantot īpašo kārtību saskaņā ar likuma "Par PVN" 13.4 pantu (t.i. "kases metodi")																
Darījumu kvītis																
Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																
Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajam summām 2012. gadā																
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																
Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par mēnesi) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā mēnesī pārsniedzis 500 latu																

* Par projektu pieņemšanas nosēgumu tiks ziņots laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

	Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaitei.

	Iesniegumu un atskaitei apkopšanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKA

Aktualitātes COPA/ COGECA darba grupās

Lai sekotu līdzi nozaru aktualitātēm Eiropas Savienības (ES) mērogā un paustu Latvijas viedokli par Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) nākamā plānošanas perioda izstrādātajām regulām, dažādu nozaru eksperti regulāri piedalās COPA/COGECA* un Eiropas Komisijas (EK) rīkotajās darba grupās un semināros Briselē.

☑Liellopi un teļi

Novembra beigās Maija Pontāga pārstāvēja Latviju darba grupā par liellopiem un teļiem.

Viens no galvenajiem sanāksmes jautājumiem bija liellopu gaļas tirgus situācijas analīze ES dalībvalstīs. No dalībnieku sniegtās informācijas var secināt, ka stabila situācija ir Vācijas un Austrijas tirgos, savukārt Somija ir vienīgā dalībvalsts, kurā gaļas patēriņš pieaudzis. Čehijā cenas ir stabilas, 9 mēnešu laikā eksports pieaudzis par apmēram 40%, nozares dzīvotspējai palīdz piekļuve Vācijas un Austrijas tirgiem, kur ir izdevīgākas cenas. Pārējās dalībvalstīs liellopu skaits samazinās vai paliek nemainīgs, kā galvenais iemesls tiek minēts straujais barības cenas pieaugums, kas krietni sadārdzina gaļas pašizmaksu un samazina peļņu.

☑Pētniecība un inovācija

Novembra beigās Tālis Laizāns pārstāvēja Latviju darba grupā par pētniecību un inovācijām.

Galvenais sanāksmes jautājums bija par Eiropas Inovāciju partnerību (EIP) lauksaimniecības ilgtspējas un produktivitātes nodrošināšanā. Pašlaik viena no nozīmīgākajām aktualitātēm ir korektas, pamatotas informācijas savlaicīga pieejamība. Svarīgi ir informācijas „filtri”, kas novērstu neprofesionālas un nepārbaudītas informācijas un datu izplatīšanu attiecībā uz nākamā plānošanas periodu. Pētniecībai jāizriet no zemnieku un pārstrādes uzņēmumu pasūtījuma. Pētniekiem ir jāizprot pasūtītāju vajadzības, un pētījumu mērķiem ir jābūt saistītiem ar tām.

Zemnieku reālais pieprasījums noteiks finansējamas pētniecības un attīstības jomas. Jāievieš t.s. princips „no apakšas uz augšu”, izvēloties finansējamas pētniecības tēmas, projektus.

Lietderīgi iepazīties ar sekmīgiem pētniecības projektiem, par kuriem informācija ir atrodama interneta lapās: www.adamah.at; www.balticdeal.eu; www.pure-imp.eu;

www.vandenborneaardappelen.com;

www.interregdairyman.eu;

Galvenie pētniecības virzieni lauksaimniecībā, tiek minēti šādi:

- Sociālā inovācija (akcentējot atklātības un sadarbības principu);
- Bio-ekonomika;
- Piegādes ķēžu optimizēšana un efektīva izmantošana;
- Produktivitāti veicinoši pētījumi un tehnoloģiju pārnese;
- Efektīva resursu izmantošana.

Šādi pētniecības virzieni izriet gan no ES, gan globālajām problēmām. Tādēļ svarīgi panākt, ka nākamā plānošanas perioda budžetā ir noteikts finansējums pētniecībai un inovācijām. Kā viens no šīs programmas īstenošanas instrumentiem ir noteikta EIP lauku teritoriju un lauksaimniecības efektivitātes veicināšanai.

Būtiskākie eksperta secinājumi par dalību darba grupā:

- Latvijā jāprecizē mūs interesējošie un būtiskie pētniecības virzieni un konkrētas tēmas, lai sekmīgi iekļautos šajā EIP programmā un gūtu atdevi no EK pētniecības un inovācijas attīstības finansējuma zemkopībai;
- lauksaimnieku organizācijām jāskaidro zemniekiem un lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājiem par “Horizon 2020” būtību, par nepieciešamību sadarboties un veidot šādas „operacionālās pētniecības un projektu grupas” jau pašlaik;

- jāakcentē, ka īpaši atbalstīti tiks pētījumi, kas solīs lielāku pievienoto vērtību visas ES mērogā, t.i. no reģionāla projekta uz pievienoto vērtību visai ES;
- jāņem vērā, ka pašlaik pārtikas drošība ir viena no būtiskākajām aktualitātēm;
- Latvijas lauksaimnieku organizācijām jāsadarbības, lai panāktu maksimāli iespējamo ieguvumu no EK jaunajām iniciatīvām pētniecības un inovācijas jomā;
- pētniecības un inovācijas COPA–COGECA darba grupa ir uzskatāma par ļoti nozīmīgu informācijas avotu un potenciālu resursu starptautisko pētniecības partneru iegūšanai nākamajā budžeta periodā.

☑ Augļi un dārzeņi

Novembra beigās Edīte Strazdiņa piedalījās 7. Starptautiskajā Augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju konferencē Briselē, pārstāvot Latviju pirmo reizi šāda mēroga pasākumā. Konferencē būtiskākās diskusijas norisinājās par augļu un dārzeņu sektora stiprināšanu, kas ES līmenī ir atstāts pabērna lomā, salīdzinot ar citām nozarēm – kopējais īpatsvars naudas plūsmā ir 16% no visas lauksaimnieciskās ražošanas, bet dažādu fondu atbalsts – tikai 3%. Eiropas Ražotāju organizāciju asociācija iesaka veidot jaunu starptautisku asociāciju, par pamatu ņemot jau 50 gadus atpakaļ aizsākto modeli SICA „Prince de Bretagne” par vienotu kopēju Eiropas līmeņa Ražotāju organizāciju (RO) asociāciju. Tās mērķis pārvērst RO no konkurentiem par sadarbības partneriem, kā arī uzlabot vispārējo ražotāju stāvokli – būt pirmajam pārdevējam galapatērētājam, vadīt un novērst krīzes, apmainīties ar informāciju par tirgus situāciju, par projektiem, preču izsekojamību, iepakojumiem; veikt kopīgus pētījumus un eksperimentus, kā arī kopīgi apgūt jaunus tirgus ārpus Eiropas. Kā pamats ir doma veidot

„lietussarga” organizāciju, kas varētu virzīt gan likumdošanā, gan citās institūcijās visus ražotāju aktuālos jautājumus.

Viena no būtiskākajām lietām kopējas asociācijas izveidē ir nodrošināt tirgus caurskatāmību, godīgu konkurenci un vienādus noteikumus visiem tirgus spēlētājiem. Tas ir iespējams arī caur tirgotāju un pārstrādātāju iesaistišanu sarunās, kopēju standartu ieviešanu.

Vecās ES dalībvalstis uzskata, ka izmaiņas struktūrā un birokrātijas atvieglošanā daudz vieglāk ir ieviest

jaunajām RO un dalībvalstīm, kurās ražotāju organizācijas tikai tagad sāk veidoties. Tas nozīmē, ka Latvija varētu būt paraugs sistēmas uzlabošanai un birokrātijas mazināšanai un šīs idejas piedāvāt vecajām RO, kas kopā tālāk varētu tikt iekļautas jaunajā KLP sistēmā.

☑ Laukaugi

Decembra vidū Aigars Šutka pārstāvēja Latviju darba grupā par graudaugiem, eļļas augiem un proteīnaugiem.

Pirms darba grupas katrai dalībvalstij bija jāsniedz savas prognozes par plānotajām platību izmaiņām, arī no Latvijas puses tika nosūtīta informācija.

Graudaugu, eļļas augu un proteīnaugu platību prognozes:

- rapša platības 2013. gadā ES kopumā tiek prognozētas +6,3% salīdzinājumā ar 2012. gadu. Pieaugums ir Vācijā (+9%), Zviedrijā (+21%) un Čehijā (+4,6%), samazinājums – Francijā (-7%) un Lielbritānijā (-3%);
- graudaugu platības 2013. gadā ES kopumā tiek prognozētas tādā pašā līmenī kā 2012. gadā. Sakarā ar lielo mitrumu sējas laikā rudenī sējplatības ziemas kviešiem stipri samazinātas Lielbritānijā (-11,9%) un Īrijā (-37%), bet tās ir palielinājušās Vācijā (+4%) un Čehijā (+6,7%);
- proteīnaugu platībām 2013. gadā ES kopumā paredzēts pieaugums (+9,3%). Šīs COPA–COGECA kopējās prognozes ir nedaudz optimistiskākas par EK prognozēm.

Tika izskatīts arī šis svarīgais jautājums par netiešo zemes izmantošanas maiņu (*ILUC – indirect land use change*). EK plāno no 2020. gada atcelt atbalstu tradicionālo biodegvielas kultūraugu (kviešu, rapša u.c.) platībām un noteikt 5% tradicionālo biodegvielas piejaukumu griestus pie fosilās degvielas; tālāk – līdz 10% biodegvielas piejaukumu pie fosilās degvielas nodrošināt ar moderno biodegvielu ražošanas attīstību, izmantojot biomasu (augu atliekas, mežu biomasas atliekas utt.). Plāns ir ierobežot lauksaimniecības zemju izmantošanu biodegvielas kultūraugu audzēšanai, lai atgrieztu to izmantošanu pārtikas kultūraugu audzēšanas aprītē. Papildus tam EK plāno pēc ietekmes uz vidi katru tonnu tradicionālās biodegvielas pielīdzināt 4 tonnām (vai arī 2 tonnām – pēc citiem avotiem) modernās biodegvielas.

COPA/COGECA birojs ir sagatavojis pozīcijas vēstuli iesniegšanai EK. Vairums valstu pārstāvju ir pret ILUC ieviešanu plānotajā veidā, lūdzot atcelt visus šos ILUC uzstādījumus. Sagatavotie argumenti balstās uz aprēķiniem par ILUC negatīvo ietekmi uz lauksaimniecības ekonomiku un lauku attīstību: biodegvielas kultūraugu audzēšanai ES tiek šobrīd izmantoti tikai ~ 2% no lauksaimniecības zemes; saražojot 1 litru biodegvielas, rodas 1–1,2 kg graudu un rapša blakusprodukti, no kuriem ap 55% tiek izmantoti lopbarībā; šie produkti ir bagāti ar proteīnu, un jau tagad kopējie ES apjomi samazina sojas importu, kuras daudzums ir ekvivalents 4–5 milj. ha ražai; rapša platības samazinājums vēl vairāk palielinās sojas importu ES valstīs un pasliktinās proteīna bilanci.

ILUC var ļoti spēcīgi ietekmēt Latvijas augkopības nozari, jo rezultātā samazināsies pieprasījums pēc rapša, kā arī tā cena. Latviju tas var skart pat vairāk nekā citas valstis, jo mums arvien vēl ir liela platība lauksaimniecības zeme, kas netiek pietiekoši efektīvi izmantota ražošanai. Rapša platību samazināšanās negatīvi ietekmēs arī graudaugu audzēšanas ekonomiku, jo šobrīd faktiski nav citu tirgū tik pieprasītu kultūraugu, ko iekļaut graudaugu augu maiņā.

Darba grupa izskatīja jautājumu par EK priekšlikumu izslēgt no saraksta neonicotīnīdus (insekticīdu darbīgo vielu grupu), pamatojoties uz negatīvo iedarbību uz bitēm. Šīs grupas preparātus ES lieto pārsvarā sēklu kodināšanai (kukurūzai, rapsim, cukurbietēm, saulgriežēm, graudaugiem u.c.). Latvijā reģistrēto šīs grupas darbīgo vielu timetoksamu satur divas kodnes – Cruiser 70 un Cruiser OSR.

Šīs grupas insekticīdus lieto arī lapu apstrādē. Latvijā ir reģistrēti insekticīdi Actara (timetoksams) un Proteus (tiakloprīds).

Visu valstu lauksaimnieku pārstāvji vienprātīgi neatbalsta neonicotīnīdu izslēgšanu no Eiropas saraksta.

☑ Lauksaimniecības nozaru sociālā dialoga komitejas darba grupas sanāksme

Decembra sākumā šajā darba grupā Latviju pārstāvēja Sarmīte Babāne.

Viens no aktuālākajiem projektiem attiecībā uz lauksaimniecībā nodarbinātajiem ir AGRIPASS, par ko jau rakstijām iepriekšējā "Lauku Lapas" numurā. Tā ir kartīte ar vārdu, uzvārdu, izcelsmes valsti un dzimšanas datumu, bez fotogrāfijas. AGRIPASS mērķgrupa ir sezonas strādnieki, un kartīte saturēs informāciju par viņu iepriekšējo darba pieredzi un prasmēm. Šī kartīte dos iespēju darba devējam pārliecināties par nodarbinātā atbilstību darbam. Pilotprojekta ietvaros izveidos 20 000 kartīšu, un 2013. gada sākumā izlems, kurā dalībvalstī pilotprojektu uzsāks.

Eiropas Pārtikas, lauksaimniecības un tūrisma tirdzniecības savienības federācijas (EFFAT) paziņojumā par Horvātijas darbaspēka brīvu kustību teikts, ka no 2013. gada jūlija jābūt brīvai darbaspēka kustībai pa visu Eiropu, bez papildu dokumentiem. Tāpat arī Bulgārijas un Rumānijas strādniekiem no tā paša datuma ir brīvi atļauts pārvietoties pa ES valstu darba tirgu. Anglija, Austrija un Vācija šo lēmumu neatbalsta. GEOPA uzskata, ka valstīm pašām jānosaka regulējums, kuri viesstrādnieki drīkst iebraukt.

GEOPA pārstāvju tikšanās laikā ar COPA/COGECA ģenerālsēdētāru Pekka Pesonen panāka vienošanās, ka starp abām organizācijām notiks regulāra informācijas apmaiņa par traktoriem un lauksaimniecības tehniku. GEOPA atsevišķu darba grupu par šo jautājumu neveidos. **LL**

Sagatavots LLKC ES Lauksaimniecības un lauku attīstības lietu birojā

Plašāk ar COPA/COGECA darba grupu ekspertu aktivitātēm iespējams iepazīties Valsts Lauku tīkla (VLT) mājaslapā http://www.laukutikls.lv/copa_cogeca.

Piedalīšanās pasākumos organizēta VLT aktivitātes "Nozaru ekspertu ziņojumi" ietvaros.

* Uzziņai. COPA ir Eiropas līmeņa profesionālo lauksaimnieku organizāciju komiteja, kas pārstāv lauksaimniekus ES un starptautiskās institūcijās. Tā ir dibināta 1958. gadā. COGECA ir Eiropas līmeņa lauksaimniecības kooperācijas komiteja, kas pārstāv kooperatīvu intereses ES un starptautiskās institūcijās. Tā ir dibināta 1959. gadā. Kopš 1962. gada COPA un COGECA apvienoja birojus un kopīgi pārstāv Eiropas lauksaimnieku un kooperatīvu intereses.

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa" Jūsu e-pastā!

Lai pieteiktos izdevumu elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot "Lauku Lapu" un "Zivju Lapu".

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, uzvārds; iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adrese, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā A. Skudras, M. Sirvides, D. Lozbeņova,
A. Krievānes un I. Vītolas foto

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

